

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3To/160/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118010938
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Klčová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2118010938.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Klčovej a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci obžalovaného C. E., pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona, o odvolaní okresnej prokurátorky proti rozsudku Okresného súdu Trnava pod sp. zn. 15T/14/2018 zo dňa 18.10.2018, na verejnom zasadnutí konanom dňa 19.09.2019, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie okresnej prokurátorky **z a m i e t a**.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný C. E. podľa § 285 písm. b/ Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby prokurátorky Okresnej prokuratúry Trnava č. 1 Pv 762/17/2207-8 zo dňa 09.04.2018 pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného poriadku, na tom skutkovom základe, že

od mesiaca apríl 2016 až doposiaľ vrátane v mieste svojho trvalého bydliska a ani na iných miestach si riadne neplní svoju vyživovaciu povinnosť na svoje deti R. E., nar. XX.XX.XXXX a E. E., nar. XX.XX.XXXX, ktorá mu vyplýva zo zákona o rodine a rozsah ktorej mu bol naposledy určený rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 20P/359/2012-103 zo dňa 09.04.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 28.04.2015 tak, že na dcéru R. E., nar. XX.XX.XXXX má platiť sumu 70,- Eur mesačne a na dcéru E. E., nar. XX.XX.XXXX sumu 60,- Eur mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám T. E., bytom T. XXXX/X, P., obvinený hoci vedel o existencii svojej vyživovacej povinnosti, túto si v stanovenom rozsahu neplnil, a to napriek tomu, že bol zamestnaný a následne poberal nemocenské dávky počas dočasne práceneschopnosti vo výške, ktorá mu umožňovala plnenie vyživovacej povinnosti v plnom rozsahu, čím mu tak na bežnom výživnom za obdobie od mesiaca apríl 2016 až doposiaľ vznikol dlh na výživnom vo výške najmenej 1.109,- Eur, pretože skutok nie je trestným činom.

Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil v rozsahu č. I.202-206 spisu.

Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku súd I. stupňa mal za preukázané, že obžalovanému bola súdom určená vyživovacia povinnosť na svoje deti tak, že od 01.08.2012 mal na výživu dcéry R., nar. XX.XX.XXXX prispievať sumou 70,- Eur mesačne a na výživu dcéry E., nar. XX.XX.XXXX sumou 60,- Eur mesačne. Zároveň vykonané dokazovanie preukázalo, že obžalovaný počnúc mesiacom apríl 2016 až do mesiaca október 2018 vrátane (teda do vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa) na výživu svojich detí prispieval každý mesiac, nie však vo výške, v akej mu táto bola určená rozsudkom Okresného súdu Trnava sp.zn. 20P/359/2012 zo dňa 09.04.2015, právoplatným dňa 28.04.2018. Zároveň z dokazovania vyplynulo, že obžalovaný bol zamestnaný od 16.03.2016, pričom až do februára 2017 (teda do jeho úrazu) mu bola vyplácaná mzda, od marca 2017 do januára 2018 mu bolo vyplácané nemocenské vo výške v priemere 260,- Eur mesačne, od 02.07.2018 mal preddavkovo vyplácaný invalidný dôchodok vo výške 130,- Eur mesačne a od mesiaca október 2018 je mu vyplácaný invalidný dôchodok 168,10 eur.

V ďalšej fáze odôvodnenia okresný súd svoje právne úvahy opieral o rozhodovaciu činnosť Okresného súdu Trnava ako aj Krajského súdu v Trnave (v tzv. poručenskej agende) s tým, že výživné rodiča na všetky jeho deti by malo byť určené v rozmedzí 20% až maximálne 30% z postihnuteľného čistého príjmu povinného rodiča, pričom ide o výživné na všetky deti, voči ktorým má osoba povinná platiť výživné vyživovaciu povinnosť a takto určené je aj výživným maximálnym, ktoré možno povinnej osobe určiť platiť, pričom je potrebné zohľadniť odôvodnené potreby dieťaťa (v danom smere poukazoval tiež na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp.zn. 23CoP/25/2018 zo dňa 15.10.2018 alebo rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp.zn. 11CoP/219/2017 zo dňa 17.01.2018).

Porovnaním mesačných príjmov obžalovaného v žalovanom období a súm výživného, ktoré poukazoval v jednotlivých mesiacoch k rukám matky T. E. vyplynulo, že sumy uhradeného výživného v jednotlivých mesiacoch oscilovali okolo čiastky 30% jeho čistého mesačného príjmu (pozn. v niektorých mesiacoch boli nižšie, v niektorých naopak vyššie) avšak vždy boli vyššie ako 20% jeho čistého mesačného príjmu a dokonca obžalovaný vyživovaciu povinnosť plnil aj v mesiacoch, kedy nemal žiaden príjem - po skončení vyplácania nemocenského až do začatia preddavkových výplát invalidného dôchodku. (mesiace 02-06/2018). Na tomto mieste súd zdôraznil, že obžalovaný v čase úrazu nebol pod vplyvom alkoholu, a teda tento úraz mu nie je možné pričítať na ľarchu.

Vykonaným dokazovaním mal napokon prvostupňový súd za preukázané, že obžalovaný svoju vyživovaciu povinnosť síce neplnil vo výške určenej civilným súdnym rozhodnutím, avšak túto si plnil každý mesiac žalovaného obdobia vo výške, ktorá je určená v rozpätí 20% až maximálne 30% z jeho postihnuteľného čistého príjmu. Nebolo teda preukázané, že by obžalovaný svojim nebanlivostným konaním vyživovaciu povinnosť neplnil, naopak bolo preukázané, že každý mesiac žalovaného obdobia sa túto snažil plniť vo výške, v ktorej mu to jeho aktuálna finančná situácia dovolila a plnil tiež v období, kedy žiaden príjem nemal. V konaní obžalovaného tak absentuje akékoľvek - teda i nebanlivostné zavinenie pri neplnení vyživovacej povinnosti vo výške určenej civilným rozhodnutím a súčasne obžalovaný svoju vyživovaciu povinnosť v rozpätí 20% až 30% jeho čistého mesačného príjmu plnil. Konanie obžalovaného, teda neplnenie jeho vyživovacej povinnosti vo výške určenej civilným rozhodnutím preto nie je trestným činom.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie prokurátorka Okresnej prokuratúry Trnava s tým, že ho považuje za nezákonný z nasledovných dôvodov.

Vyživovacia povinnosť obžalovaného C. E. bola naposledy určená rozsudkom Okresného súdu Trnava pod sp.zn. 20P/359/2012 zo dňa 9.4.2015 a to tak, že bola zvýšená na sumu 70,- euro mesačne na dcéru R. a na sumu 60,- euro mesačne na dcéru E.. V čase určovania zvýšeného výživného mal C. E. príjem 61,60 eur, poberal iba sociálne dávky, avšak súd pri zvyšovaní výživného vychádzal z posledného príjmu, ktorý menovaný dosahoval a to zo sumy 381 eur mesačne, nakoľko posledný pracovný pomer bol skončený zavinením otca.

Obžalovaný v období od mesiaca apríl 2016 do mesiaca február 2017 vrátane pracoval a dosahoval príjem v priemere 372 eur, teda príjem takmer totožný s príjmom, z ktorého vychádzal civilný súd pri určovaní výživného v roku 2012. Napriek tomu súd pri určovaní vlastnej výšky vyživovacej povinnosti obžalovaného nevychádzal z vyššie uvedeného rozsudku a odkázal iba na rozhodovaciu prax Okresného a Krajského súdu Trnava, ktorý (postup) súdu nepovažuje prokurátorka za správny.

Je pravdou, že súd si môže určiť ako predbežnú otázku výšku výživného samostatne, bez ohľadu na rozsudky civilného súdu. Pri určovaní výšky výživného však nemôže vychádzať iba z rozhodovacej praxe, ale musí vychádzať zo zákona o rodine a (v rovnakom rozsahu ako aj súdy v civilnom konaní) podrobne skúmať zárobkové a majetkové pomery rodiča, ako aj odôvodnené potreby detí vzhľadom na vek dieťaťa (ako sú zvýšené výdavky so zdravotnou starostlivosťou, výdavky súvisiace s bývaním, štúdiom, ošatením, krúžkami a pod.) čím sa však súd v dostatočnom rozsahu nezaoberal a výšku ustálenej vyživovacej povinnosti týmito skutočnosťami vôbec nezdôvodnil.

Hlavné pojednávanie bolo zároveň vykonané v neprítomnosti obžalovaného a na hlavnom pojednávaní sa čítala výpoveď obžalovaného zo dňa 20.02.2018. Obžalovaný sa nemal možnosť vyjadriť ku celému skutku, ktorý je predmetom rozsudku a to k obdobiu od 20.02.2018 do 18.10.2018. Súd mal za toto obdobie oznámené iba listinné dôkazy, podľa ktorých bol obžalovanému priznaný invalidný dôchodok z dôvodu zníženia pracovnej schopnosti o 50%. Obžalovaný teda aj napriek utrpenému úrazu mohol pracovať, aj keď v obmedzenej miere a súd neskúmal dôvody, pre ktoré obžalovaný popri čiastočnom

invalidnom dôchodku nepracoval a nesnažil sa zvýšiť svoj príjem, aby mohol uhrádzať výživné v maximálnej možnej výške.

Vzhľadom na vyššie uvedené okresná prokurátorka navrhla, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Zástupkyňa Krajskej prokuratúry v Trnave na verejnom zasadnutí / ktoré súd vykonal za splnenia zákonných podmienok v neprítomnosti obžalovaného/ navrhla vyhovieť odvolaniu okresnej prokurátorky z dôvodov, ktoré sú v ňom uvedené.

Podľa § 317 ods.1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods.1, alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods.3 Trestného poriadku preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby ktoré odvolaním neboli vytýkané prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods.1 Trestného poriadku.

Krajský súd zistil, že okresná prokurátorka podala odvolanie riadne a včas, je osobou oprávnenou podať ho v neprospech obžalovaného a keďže neboli zistené podmienky pre postup podľa § 316 ods.1 alebo ods.3 Trestného poriadku, pristúpil k plneniu prieskumnej povinnosti.

V rámci takéhoto postupu krajský súd zistil, že rozsudok okresného súdu je správny a zákonný, že zodpovedá zistenému skutkovému stavu veci a odvolanie okresnej prokurátorky preto nie je dôvodné.

V prvom rade odvolací súd má za to, že okresný súd vykonal veľmi starostlivo v potrebnom rozsahu dokazovanie na hlavnom pojednávaní v takej miere, aká je potrebná pre objektívne, zákonné a spravodlivé rozhodnutie, následne vykonané dôkazy vyhodnotil individuálne i v ich súhrne a dospel k správne záveru o tom, že žalovaný skutok nie je trestným činom.

Následne okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku v súlade s ustanovením § 168 ods.1 Trestného poriadku vycitoval obsah jednotlivých relevantných dôkazov, vykonal ich vecnú a obsahovú analýzu poukazujúc na protirečenia v jednotlivých dôkazoch, ktoré podľa žalobcu majú svedčiť v neprospech obžalovaného, poukázal na základe akých konkrétnych skutočností nepovažuje skutok páchaný obžalovaným za trestný čin.

Krajský súd sa s odôvodnením v napadnutom rozsudku stotožňuje, osvojuje si ho z dôvodu, že v ňom rozvedené právne úvahy zodpovedajú skutočnému obsahu spisového materiálu a sú logickým dôsledkom pri rozhodovaní o vine, resp. nevine obžalovaného.

Pokiaľ ide o obsah odvolania okresnej prokurátorky považuje odvolací súd za potrebné poukázať v prvom rade na doposiaľ platnú a ustálenú judikatúru súdov SR v obdobných veciach a ďalšie podstatné skutočnosti majúce v danom smere relevantný význam.

Pre určenie výšky výživného pre maloleté dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové schopnosti a možnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, vzdelaním, pracovnými skúsenosťami a pod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru, najmä existenciou pracovných príležitostí primeraných vlastnostiam rodičov. /R 5/1969/.

Pre posúdenie schopností a možností rodiča v zmysle ustanovenia § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. <. nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové (prípadne aj majetkové) pomery, ale jeho reálne zárobkové (prípadne aj majetkové) možnosti, dané okrem iného jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí, pracovných skúseností a pod. /R 27/1970/.

Ďalej je potrebné poznamenať, že pokiaľ ide o otázku viny, súd v trestnom konaní nie je viazaný rozhodnutím súdu v občianskom konaní, ale posudzuje túto otázku samostatne (§ 9 ods.1 Tr. zák.) s tým, že toto rozhodnutie zhodnotí ako dôkaz podľa § 2 ods.12 Tr. por. / R. 32/1979, príp. R. 56/1993/.

Skutočnosť, že obvinený je bez zamestnania a v tom čase poberá len príspevok pred nástupom do zamestnania, sama o sebe nemá vplyv na existenciu jeho vyživovacej povinnosti voči dieťaťu a preto ho nezbavuje trestnej zodpovednosti za neplnenie vyživovacej povinnosti v zmysle 207 TZ, pokiaľ výška príspevku prevyšuje hranicu sociálnej odkázanosti ustanovenú v príslušných právnych predpisoch. V takýchto prípadoch treba riešiť predbežnú otázku, v akej výške mal obvinený povinnosť platiť výživné na svoje dieťa počas kritického času, a posúdiť, či zavinené neplnenie vyživovacej povinnosti možno aj vzhľadom na 10 <. ods. 2 TZ posúdiť ako trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 TZ. / R 18/1993/.

S poukazom na vyššie citovanú judikatúru súdov SR má krajský súd za potrebné uviesť, že prvostupňový súd plne rešpektoval uvedené zásady a ustálené postupy súdov pri rozhodovaní v obdobných prípadoch, keď pri svojom rozhodovaní zväžil v prvom rade všetky potrebné skutočnosti a dôkazy predložené procesnými stranami pri posudzovaní predbežnej otázky súvisiacej s výškou vyživovacej povinnosti obžalovaného voči svojim dcéram a tiež otázky spojené s tým, či si obžalovaný práve zavineným konaním neplnil v plnej výške svoju zákonnú povinnosť vyživovať svoje deti jednak v rozsahu stanovenom v rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 20P/359/2012-103 zo dňa 09.04.2015, príp. na základe rodičovskej povinnosti vyplývajúcej mu z príslušných ustanovení Zákona o rodine.

V tomto smere odvolací súd na margo odvolacích námietok prokurátorky uvádza, že obžaloba pri žalovaní predmetného skutku absolútne odignorovala fakt, že obžalovaný počas žalovaného obdobia utrpel dňa 14.02.2017 závažný úraz v podobe trieštivej zlomeniny pätovej kosti so znížením Bohlerovho uhla, kde skutočný čas nevyhnutného liečenia následkov úrazu trval od 14.02.2017 do 01.02.2018, pričom obžalovaný bol hospitalizovaný v zdravotníckom zariadení od 15.02.2017 do 22.02.2017 a jeho pracovná neschopnosť trvala od 15.02.2017 do 31.01.2018. Okresný súd v danom smere správne vyhodnotil reálne zárobkové možnosti obžalovaného v uvedenom období, dané okrem iného jeho fyzickým stavom, keď obžalovaný bol následne uznaný za invalidného s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 50% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou s priznaným invalidným dôchodkom od 01.02.2018 vo výške 168,10 Eur, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru s tým, že tento si svoju vyživovaciu povinnosť plnil pravidelne každý mesiac žalovaného obdobia vo výške 20% až 30% z jeho postihnuteľného čistého príjmu v danom období. V tomto smere odvolací súd bez potreby opakovania dôkazov poukazuje na strany 5 a 6 odôvodnenia napadnutého rozsudku, kde prvostupňový súd cituje jednotlivé platby výživného uhradené obžalovaným v žalovanom období. Vykonaným dokazovaním nebolo ani podľa názoru odvolacieho súdu preukázané, že obžalovaný nedbanlivostným konaním vyživovaciu povinnosť neplnil, naopak z vykonaného dokazovania bolo jasne preukázané, že každý mesiac žalovaného obdobia sa obžalovaný túto svoju zákonnú povinnosť snažil plniť vo výške, v ktorej mu to jeho aktuálna finančná situácia umožňovala. Vykonaným dokazovaním bolo tiež preukázané, že obžalovaný si svoju vyživovaciu povinnosť voči dcéram plnil tiež v období, kedy žiaden príjem nemal (v mesiaci marec až august 2017 mal obžalovaný vykázaný príjem 0 Eur a napriek tomu v uvedených mesiacoch uhrádzal na výživu oboch dcér sumu 100,- Eur mesačne). V konaní obžalovaného tak aj podľa názoru odvolacieho súdu absentuje čo i len nedbanlivostné zavinenie pri neplnení vyživovacej povinnosti vo výške, ktorá mu bola pôvodne určená civilným rozhodnutím.

V súvislosti s odvolaním prokurátorky je potrebné tiež uviesť, že táto si v podstate protirečí v odvolacích námietkach keď tvrdí, že je pravdou, že súd si môže určiť ako predbežnú otázku výšku výživného samostatne, bez ohľadu na rozsudky civilného súdu, no na druhej strane argumentuje tým, že pri určovaní výšky výživné nemôže vychádzať iba z rozhodovacej praxe, ale musí vychádzať zo zákona o rodine a (v rovnakom rozsahu ako aj súdy v civilnom konaní) podrobne skúmať zárobkové a majetkové pomery rodiča, ako aj odôvodnené potreby detí vzhľadom na vek dieťaťa, čím sa však súd v dostatočnom rozsahu nezaoberal a výšku ustálenej vyživovacej povinnosti týmito skutočnosťami vôbec nezdôvodnil. Odvolací súd má opačný názor a to v tom smere, že civilný súd síce primárne prihliada na oprávnené potreby detí, čo vyplýva zo zákona o rodine, no súd rozhodujúci o obžalobe pre trestný čin zanedbania povinnej výživy svoje dokazovanie na tieto skutočnosti nesústreďuje prioritne /

odhliadnuc od skutočnosti, či takýto trestný čin nemal na vyživované osoby trvalo nepriaznivé následky/, ale po vykonaní takéhoto dôkazu /v podobe oboznámenia sa s civilným rozsudkom, ktorým bola určená vyživovacia povinnosť povinnej osoby, v danom prípade obžalovaného/ vyhodnocuje ostatné vykonané dôkazy a rieši predbežnú otázku, a to v rozsahu: v akej výške mal obžalovaný povinnosť platiť výživné na svoje dieťa počas kritického času, a posudzuje, či zavinené neplnenie vyživovacej povinnosti/ príp. aj vzhľadom na 10 <. ods.2 Trestného zákona/ možno posúdiť ako trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa 207 TZ, čo v danom prípade s poukazom na vykonané dokazovanie preukázané nebolo.

Nemožno tiež súhlasiť s námietkou prokurátorky, že súd nedostatočne zistil skutkový stav tým, že nevypočul obžalovaného na hlavnom pojednávaní, pričom z obsahu zápisnice o hlavnom pojednávaní / č.l. 195/ je zrejmé, že to bol práve prokurátor, ktorý v zmysle § 258 ods.4 Tr. por. navrhol prečítať zápisnicu o skoršom výsluchu obvineného z prípravného konania zo dňa 20.02.2018 , ktorú súd na základe vyššie citovaného ustanovenia za splnenia zákonných podmienok zároveň prečítal. Taktiež zo spisu vyplýva, že prokurátor na dotaz súdu v zmysle § 272 ods.2 Tr. por., či navrhuje doplniť dokazovanie, neinicioval žiadne ďalšie dokazovanie ohľadom výsluchu obžalovaného, resp. nenavrhol ani žiadne iné dôkazy, ktoré by bolo potrebné vykonať v rámci hlavného pojednávania, z čoho vyplýva, že sa v plnom rozsahu uspokojil s vyjadrením obžalovaného k predmetnému trestnému stíhaniu už počas prípravného konania.

V tejto súvislosti má za potrebné odvolací súd zvýrazniť /a to najmä v súvislosti s trestnoprávnou zásadou rovnosti procesných strán zaručenej právnym poriadkom SR, tzv. zásadou kontradiktórnosti konania/ , že odsúdenie páchatel'a trestnej činnosti je primárne vecou prokuratúry a je to práve a len prokurátor, kto nesie zodpovednosť za to, aby súdu predložená vec bola podložená procesne použiteľnými dôkazmi potrebnými k rozhodnutiu o vine a treste v súlade s podanou obžalobou. Všeobecné súdy sa preto nikdy nesmú stavať do pozície pomocníka obžaloby usilujúcej sa o odsúdenie, pričom princíp spravodlivého procesu a z neho vyplývajúceho rozvrhnutia úloh jeho jednotlivých účastníkov je potrebné vykladať tak, že pred súdom má byť vykonané dokazovanie v rozsahu potrebnom pre spravodlivé rozhodnutie, ktoré ale nemusí byť odsudzujúce. Zásada trestného konania vyjadrená v § 2 ods. 10 Tr. por. uvádza, že orgány činné v trestnom konaní majú súdu umožniť spravodlivé rozhodnutie (spravodlivým rozhodnutím je samozrejme aj oslobodzujúce rozhodnutie ak prokurátor neunesol dôkazné bremeno). Na základe vyššie uvedeného je potom zrejmé, že doposiaľ vykonané priame i nepriame dôkazy vytvárajú ucelenú reťaz jednoliatych dôkazov svedčiacich v danom prípade v prospech obžalovaného a preto odvolací súd považujúc napadnutý rozsudok za zákonný a spravodlivý rozhodol tak, že odvolanie okresnej prokurátorky v zmysle § 319 Tr. por. zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.